

Чекаль Г. С., Жимань Ю. В.,

Ніжинський державний університет ім. М. Гоголя, м. Ніжин

МОТИВАЦІЯ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ МАТЕРІАЛУ ЯК ПРОВІДНІ ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ МОВНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ

У статті досліджується важливість мотивації у засвоєнні студентами англійських часів. Проводиться аналіз ефективності використання ознайомчого заняття з усім матеріалом часових форм англійського дієслова.

Ключові слова: зовнішня мотивація, внутрішня мотивація, дослідне навчання, лекція-презентація.

The importance of motivation in learning English tenses is investigated in the article. The effect of using the preliminary information about the whole system of the tense forms is analyzed.

Key words: motivation internal, external motivation, experiment, lecture – presentation.

Сучасні психологи й педагоги єдині в тому, що якість виконання діяльності і її результат залежать, насамперед, від спонукання й потреб індивіда, його мотивації. Саме мотивація викликає цілеспрямовану активність, що визначає вибір засобів і прийомів, їхнє впорядкування для досягнення цілей. Мотивація є "запусним механізмом" [2] усякої людської діяльності. Мотивацію підтримує відчутний, реальний, етапний і кінцевий успіх. Якщо успіху немає, то мотивація згасає, і це негативно позначається на виконанні діяльності [1].

Існує зовнішня та внутрішня мотивації. Зовнішня мотивація, як правило, націлює учнів на досягнення кінцевого результату вивчення. Внутрішня мотивація має сильний стимулюючий вплив на процес вивчення. А для цього необхідно будувати процес вивчення таким чином, щоб ті хто вивчають мову на кожному етапі відчували просування до наміченої цілі.

Розцінюючи мотивацію як один із важливих факторів процесу оволодіння іноземною мовою, що забезпечує його результативність, потрібно мати на увазі таке: мотивація – сторона суб'єктивного миру студента, вона визначається його власними спонуканнями й пристрастями, усвідомлюваними їм потребами. Звідси всі труднощі виклику мотивації. Викладач може лише опосередковано вплинути на неї, створюючи передумови й формуючи підстави, на базі яких у студентів виникає особиста зацікавленість у роботі.

Розглянемо далі способи мотивування студентів під час формування граматичної компетенції студентів на матеріалі часових форм англійського дієслова. Часові форми є однією з найважливіших тем граматики

англійської мови. Цей навчальний матеріал викликає значні труднощі у його засвоєнні і потребує особливої уваги викладачів. Оскільки, 16-ти формам англійського дієслова відповідає лише 3 в українській мові [4]. Тому ця тема потребує неабиякого мотиваційного поштовху з боку викладача.

Актуальність досліджуваної у статті теми визначається наявністю великої низки помилок у студентів мовних факультетів старших курсів при перевірці знань часових форм англійського дієслова. Їх дезорієнтація у часовому просторі через некоректність подачі викладачами граматичного матеріалу від початку навчання граматичній компетенції.

Зазначена вище обставина і зумовила наш вибір граматичної теми для проведення дослідного навчання.

Мета цієї статті – розглянути можливості та доцільність застосування ознайомчої лекції, яка в своїй основі має виклад усіх 16 англійських часових форм на першому занятті з практичної граматики студентам першого курсу. Що і я являє собою запускним механізмом, зовнішньою мотивацією.

Дослідне навчання з цієї проблеми проводилося на першому курсі факультету іноземних мов Ніжинського державного університету імені М. Гоголя. Кількість студентів групи 1 (A12/1) – 9 чоловік, групи 2 (A12/2) – 10 чоловік. Нашою метою було задіяти саме 2 групи студентів, що мали майже однаковий рівень успішності. При цьому, якщо зі студентами однієї з груп (A12/1) була проведена ознайомча лекція-бесіда, то студенти іншої групи навчалися за планами кафедри, якими така лекція не передбачена. Ми зосередили свою увагу на перевірці лише первинних результатів застосування лекції-презентації.

Напередодні запланованого дослідження студенти груп A12/1 та A12/2 отримали тестові завдання, які найчастіше викликають низку проблем.

У першому завданні студенти мали поставити дієслово, що дається в дужках, у відповідну часову форму, а саме:

Once some Americans (1 to have) lunch in a restaurant. When a fish meal was served they began to tell stories about jewels which were found inside of fish. An old man who (2 to listen) all the time silently, remarked at last.

I (3 to listen) to your stories and now I will tell you mine. When I was young, I (4 to work) in New York and, as it usually happens to young men, I (5 to fall) in love. Soon we were engaged. Two month before our wedding I (6 to go) on business to England. And I stayed there longer than I (7 to expect). Before the departure I bought a ring for my girl. On my way home I (8 to look) through newspapers and saw an announcement about my girl's wedding with another guy.

"She (9 not to keep) her word! She (10 to betray) me!" – I shouted and (11 to throw) the ring into the sea.

Some days later I (12 to have) dinner in a restaurant. When I (13 to eat) fish I felt something hard. What do you think it (14 to be)? – The ring! – Shouted everyone. No – said the old man. It (15 to be) a wish bone.

Таких пропусків було 15 та задіяні 6 часових форм: *the Past Simple (4,5,6,11,14,15), the Past Continuous (1,8,12,13), the Past Perfect (7), the Past Perfect Continuous (2), the Present Perfect (9,10), the Present Perfect Continuous (3)*.

Інше завдання – на переклад, де в 6 реченнях використовувалось дієслово "писала" в різних часових формах англійського дієслова. Подібний переклад викликає труднощі особливо в україномовних студентів через невідповідність кількості часових форм.

А останнім був невеликий уривок, де провідною граматичною темою була послідовність дій у минулому, що вимагає використання *the Past Simple* з різними обставинами часу.

Метою лекції-презентації було ознайомлення студентів групи А12/1 за одне заняття з усім об'ємом граматичного матеріалу (16 часових форм англійського дієслова), який вони вивчатимуть протягом усього періоду навчання на мовному факультеті. Презентація та пояснення цієї теми не була одностороннім монологом, а співпрацею викладача зі студентами, які підкріплювали правила, своїми власними прикладами. Викладання часових форм було спрямоване на їх порівняння, оскільки, основні граматичні помилки студентів були пов'язані із хибним уявленням про вживання обставин часу з певними часовими формами.

Зокрема, *the Past Simple with the Past Continuous, the Present Continuous with the Future Continuous, the Future Simple with the Present Continuous, the Future Continuous*.

Після отримання такої маси матеріалу студенти групи А12/1 мали виконати подібні завдання тим, які були описані вище, тобто, котрі вони виконували напередодні лекції-презентації. Різнилися тести в основному лексично. Під час ознайомчої пари не було жодного посилання на попередньо написані завдання. Тому під час повторного виконання тестів студенти опиралися лише на набуті теоретичні знання. У заключному тестовому завданні 95 відсотків студентів майже вдвічі покращили свої результати. Тож можна сказати, що одночасне ознайомлення студентів з усім граматичним матеріалом і є тим стимулююче-мотиваційним компонентом у процесі їх навчання. Отримані попередні результати свідчать про дієвість лекції-презентації як методичного прийому узагальнення граматичного матеріалу.

Описана вище лекція-презентація була лише початковим етапом нашого дослідження. Загальна перевірка результатів дослідного навчання у двох групах буде проведена наприкінці навчального року.

Література:

1. Асеев В. Г. Мотивация проведения и формирование личности. – М., 1976. – 124 с.
2. Зимняя И. А. Педагогическая психология. – М. : Логос, 2004. – С. 130-133.
3. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / Панова Л. С. та інші. – К. : ВЦ “Академія”, 2010. – С. 39.
4. Чекаль Г. С. Шляхи раціоналізації навчання часових форм англійського дієслова у вищих мовних закладах освіти. В: Міжкультурна комунікація: мова-культура-особистість. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Острог : Видавництво Національного університету “Острозька академія”. – Вип. 16. – 2010. – С. 308-312.